

ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่น
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง ภาษาไทยถิ่นในวรรณกรรมท้องถิ่น
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ภาษาไทยมาตรฐาน

ภาษาไทยมาตรฐาน หมายถึง ภาษาไทยซึ่งเป็นที่ยอมรับให้ใช้เป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสารทางราชการและในการศึกษาทั่วประเทศ

อันที่จริงภาษาไทยกรุงเทพฯ ก็นับเป็นอีกภาษาไทยถิ่นหนึ่งในภาคกลาง แต่เนื่องจากกรุงเทพฯ มีฐานะเป็นเมืองหลวง ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ จึงถูกกำหนดให้เป็นภาษาไทยมาตรฐาน และใช้เป็นภาษากลางสำหรับการติดต่อราชการ เป็นสื่อในการศึกษาและเป็นภาษาที่สอนให้แก่ผู้ที่เรียนภาษาไทย

ลักษณะของภาษาไทยมาตรฐาน

ภาษาไทยมาตรฐานหรือภาษาทางการ ใช้ในการสื่อสารและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป มีลักษณะดังนี้

๑. ใช้เป็นภาษาราชการ ใช้ในโอกาสที่เป็นทางการต่าง ๆ
๒. ใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียน
๓. เป็นภาษาที่สื่อสารมวลชนต่าง ๆ ใช้ เช่น การอ่านข่าว การเขียนรายงาน ความรู้
๔. มีความแตกต่างไปจากภาษาพูด

ภาษาถิ่น

ภาษาถิ่น หมายถึง ภาษาย่อยของภาษาไทยที่ใช้สื่อสารกันในห้องถิ่นต่าง ๆ ในประเทศไทย และมีความแตกต่างกันไปตามท้องถิ่น เป็นภาษาที่ใช้พูดจากันในห้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อการสื่อความหมาย ความเข้าใจกันระหว่าง ผู้คนที่อาศัยอยู่ตามท้องถิ่นนั้น ๆ แตกต่างไปจากมาตรฐานหรือภาษาที่คนส่วนใหญ่ของประเทศใช้

ลักษณะของภาษาถิ่น

ภาษาถิ่นมีความเฉพาะ คือ ทั้งถ้อยคำและสำเนียง แสดงถึงเอกลักษณ์ ลักษณะความเป็นอยู่ และวิถีชีวิตของผู้คนในห้องถิ่นของแต่ละภาคของประเทศไทย ซึ่งบางที่จะเรียกว่า ภาษาท้องถิ่น เช่น ภาษาถิ่นใต้ ก็มีภาษา สงขลา ภาษานคร ฯลฯ

ภาษาถิ่นเป็นภาษาที่สำคัญในสังคมไทย เป็นภาษาที่บันทึกเรื่องราว ประสบการณ์ และ วัฒนธรรมทุกแขนง ของท้องถิ่น เราจึงควรรักษาภาษาถิ่นทุกถิ่นไว้ใช้ให้ถูกต้อง เพื่อเป็นสมบัติ มรดกของชาติต่อไป ซึ่งภาษาถิ่นจะเป็น ภาษาพูดหรือภาษาท่าทางมากกว่าภาษาเขียน

ภาษาถิ่นของไทยจะแบ่งตาม ภูมิภาคหรือท้องถิ่นที่ผู้พูดภาษา นั้นอาศัยอยู่ในภาคต่าง ๆ แบ่งได้เป็น ๔ ถิ่นใหญ่ ๆ คือ ภาษาถิ่นกลาง ภาษาถิ่นเหนือ ภาษาถิ่นอีสาน และภาษาถิ่นใต้

ตารางเปรียบเทียบภาษาไทยมาตรฐานกับคำภาษาถิ่น

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาใต้	ภาษาอีสาน	ภาษาเหนือ
โกรธ	หิวบ	เคียด	โหด
รับประทาน	กิน	กิน	กิน
ดู	แล	เบ็ง	แอ้ว
เที่ยว	เตี้ยว	เถี้ยว	ฝ่อ
โกหก	ซ้อก	ซี้ตัว	ซี้จู้
กลับบ้าน	หลบบ้าน	เมือบ้าน	ปี้กบ้าน
อ่อยมาก	หรอยจั่งฮู้	แซบอีหลี	ล่ำแต่ ะ
กลางวัน	กลางวัน	กางเวน	แม่วัน
กลางคืน	กลางคืน	กางคีน	แม่คีน
ยอดเยี่ยม/ดีมาก	แม่เอี้ย	ดีหลาย ะ	ดีปะล่ำปะเหลื่อ